



KOHORT ARAŞTIRMALARI VE MAKALE ÖRNEKLERİ

Ramazan Azim OKYAY¹

Ayşegül ERDOĞAN²

Kohort belli bir ortak özelliği mevcut olan kişilerin oluşturduğu insan topluluğunu tanımlar. Belirli bir meslek kolunda çalışanlar, öğrenciler, askerler, belirli bir coğrafi bölgede yaşayanlar en bilinen kohortlar olarak karşımıza çıkar. Kohort araştırmaları; yer, kişi ve zaman özellikleri açısından tanımlanmış sağlıklı bir popülasyonda; araştırma konusu parametrelerin (*risk faktörleri, etken faktörler*), araştırma protokolünde belirlenen zaman kesitleri içerisinde düzenli olarak değerlendirilmeleri ile karakterize bir bilimsel araştırma türüdür. Bu nedenle bu araştırmalar, follow-up ya da longitudinal çalışmalar olarak da adlandırılırlar. Kohort çalışmalarında hipotez, araştırma konusu parametrelerin, belirlenmiş bir sağlık sorununa yol açtığı önermesidir (1).

Bu araştırmalarda araştırılan sağlık sorunu araştırmanın en başında mevcut değildir. Zaman içerisinde araştırmaya katılan sağlıklı gönüllülerin bir kısmında araştırmaya konu sağlık problemi ortaya çıkar. Başka bir deyişle etkenle karşılaştıktan sonra sonuç; yani sağlık çıktısı ortaya çıkar. Kohort çalışmaları bu bağlamda neden sonuç ilişkisi bakımından prospektif çalışmalardır Başlangıçta herhangi bir kontrol grubu bulunmazken, araştırmaya konu sağlık problemi ortaya çıktığında, sağlık problemi olan ve olmayan olmak üzere iki grup kendiliğinden oluşur (1,2).

Kohort araştırmaları, kohortların takip edilmeye başlandığı zamana göre genel olarak iki gruba ayrılırlar. Araştırma protokolü, etkenle karşılaşan kişileri bugünden başlayarak, gelecekte belirlenmiş bir zamana kadar takip etmeyi amaçlayabilir. Kohort çalışmaları, her ne kadar nedensellik açısından prospektif çalışmalar olsa da, bir sonraki paragrafta bahsedilecek olan retrospektif kohort araştırmaları ile karışmaması için, bu tip araştırmalara prospektif kohort çalışması (*concurrent cohort study*) da denilebilmektedir (2).

¹ Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD., razim01@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.D.



Kohort araştırmaları, gözlemsel araştırmalar içerisinde neden-sonuç ilişkisini en net ortaya koyan araştırma çeşididir. Kanıt piramidinde meta-analizler ve sistematik derlemelerden sonra gelir, dolayısıyla güçlü kanıt düzeyi sağlayan araştırmalardır. Toplumda sık görülen ve kısa sürede ortaya çıkan hastalıkların epidemiyolojik araştırmaları için uygundur. İnsidans ve ondan türetilen değerli epidemiyolojik verilerin elde edilmesini sağlar. Seçilen kohort, toplumu temsil ediyor ise, araştırma sonuçları tüm topluma genellenebilir (2,3).

Bununla birlikte kohort araştırmalarının bazı dezavantajları vardır. Latent süresi uzun hastalıklarda, takip süresi çok uzayacağı için uygun araştırmalar değildir. Kohortları zaman içinde takip etmek oldukça maliyetlidir. Ayrıca bu araştırmalarda, çalışmayı terk sorunu olabilir (2,3).

Kohort araştırmalarından belki de en ünlü olanı Framingham araştırmasıdır. Framingham kalp çalışması olarak da bilinir. Bu araştırma öncesinde hipertansif ve aterosklerotik kardiyovasküler hastalıkların epidemiyolojisi hakkında bilinenler çok azdı. 1948 yılında oluşturulan orijinal kohortta daha öncesinde inme ve kardiyovasküler hastalık öyküsü bulunmayan 5209 kişi bulunmaktaydı. Araştırma tasarlanırken en az 20 yıl sürmesi planlanmıştı, ancak çalışmada elde edilen epidemiyolojik veriler o kadar değerliydi ki, çalışmaya devam edildi. Halen (72 yıldır) devam etmekte olan çalışmada řu an 3. nesil kohortlar takip edilmektedir. Bugün yaygın olarak kullanılan Framingham risk skorlaması bu çalışmanın sonuçlarının bir ürünüdür (4).

Sonuç olarak kohort araştırmaları her ne kadar emek yoğun çalışmalar olsalar da, topluma genellenebilir, taraf tutma olasılığı düşük, neden sonuç ilişkisi yönünden kaliteli epidemiyolojik veriler sağlarlar. Takiplerde risk faktörlerinin kantitatif olarak ölçülmesiyle, maruz kalınan doz ve buna bağlı cevap da belirlenebilir.

KAYNAKLAR

1. Grimes, D. A., & Schulz, K. F. (2002). Cohort studies: marching towards outcomes. *The Lancet*, 359(9303), 341-345.
2. Euser, A. M., Zoccali, C., Jager, K. J., & Dekker, F. W. (2009). Cohort studies: prospective versus retrospective. *Nephron Clinical Practice*, 113(3), c214-c217.
3. Song, J. W., & Chung, K. C. (2010). Observational studies: cohort and case-control studies. *Plastic and reconstructive surgery*, 126(6), 2234.
4. Framingham kalp çalışması web sitesi. <https://framinghamheartstudy.org/> Erişim tarihi: 8.03.2022